

DE FAMILIE DONCHE
IN DE KASSELRIJ VEURNE
IN DE 15de EN 16de EEUW

Toen wij, enkele jaren terug, een genealogie van de familie Donche publiceerden (1), werden daarin de eerste generaties behandeld, op de manier zoals zij beschreven staan in een genealogisch handschrift bewaard in het Jezuïetenarchief te Brussel (2). Dit handschrift daterend uit de 19de eeuw, maar zeker steunend op oudere handschriften (3) bevat geen bronvermeldingen. Bovendien worden deze eerste generaties zeer summier behandeld en blijven de gegevens veelal beperkt tot opsomming van namen en enkele data.

Door raadpleging van diverse bronnen werd gepoogd het deel van deze genealogie voor de 15de en 16de eeuw te reconstrueren. Dit leverde naast bevestigingen, rechtzettingen en aanvullingen bij de genealogie, ook gegevens op die toelaten de personen in een duidelijker reliëf tegen de achtergrond van hun tijd te laten uitkomen. Bovendien leverde het ook een aantal waardevolle iconografische vondsten op.

Tot de geraadpleegde bronnen behoren o.a. leendokumenten, belastingsdokumenten en charterverzamelingen. Dat zelfs stads- en kasselrijrekeningen, onverwachte, genealogisch waardevolle gegevens kunnen bevatten konden we meer dan eens vaststellen.

De leendokumenten bevatten uiteraard het meeste genealogisch interessante materiaal: van de heerlijkheden van het leenhof Burg van Veurne hingen niet minder dan 540 achterlenen af (4). Indien we daarnaast over uitstekende (5) ontleding van de leendokumenten i.v.m. het leenhof van de Burg van Veurne beschikken in het Fonds Merghelynck, blijkt het archief van dit leenhof voor families in de kasselrij Veurne van nog groter belang te zijn.

Zoals uit de hiernavolgende genealogie ook zal blijken, behoorden meerdere Donche's tot de magistraat van de kasselrij Veurne. Een lijst (6) van de jaren waarin een Donche als schepen en keurheer van de kasselrij in de magistraat zetelde, levert voor de periode 1408-1551, 77 vermeldingen in verschillende jaren op of gemiddeld 1 om de 2 jaar.

We vinden deze familie meestal terug in of rond de parochie Alveringem. Dit kadert volledig in een aspekt van de lokale regionale toestand: Alveringem blijkt immers bij uitstek dé parochie te zijn waar men eeuwenlang de woon- of verblijfplaatsen aantrof van de magistraat van de kasselrij Veurne (7). Toen in 1495 moeilijkheden oprezen tussen het bestuur van de kasselrij en de poorters van de stad Veurne, besloot de magistraat prompt in Alveringem te vergaderen. Eenzelfde scenario deed zich in 1664 nogmaals voor (8). Alveringem bevatte vele leenhoven en de kroniekschrijver P. Heinderycx schrijft over deze parochie: « daer van oude tijde veele treffelijke edele personen gewoon hebben, al waer men siet veele groote treffelijke huysen » (9).

— * —

den een zoon, Jacob, vervolgt onder II.

— * * —

II. — Jacob DONCHE, schepen en keurheer van de kasselrij Veurne in 1423, 1424, 1425, 1430, 1434 en 1436, en vermeld onder de notabele genodigden bij de vernieuwing der wet op 20 juni 1443 en bij de vergaderingen op 5 januari 1445 en 12 oktober 1445 (11).

Hij gebruikte een zegel voorstellend zijn wapenschild: een roskam met drie sterren (2, 1), het schild geplaatst op een aanzierende adelaar (12).

Hij vergezelde in 1421, Philips de Goede, Hertog van Bourgondië, naar Frankrijk waar deze de moord op zijn vader, Jan zonder Vrees, wilde wreken (13).

Jacob Donche huwde Christine ZOETOOMS. Beiden werden begraven in de kerk van Alveringem, in de ingang van het koor onder grafsteen (14).

Zij hadden volgende kinderen: (15)

1. JACOB, vervolgt onder III.
2. RENAULT, vervolgt onder III-bis.
3. Adriaan, huwde Petronilla CLAYSSONE, zuster van Omer, raadsheer en procureur-generaal bij de Raad van Vlaanderen.
4. LODEWIJK, vervolgt onder III-ter.
5. Maria, huwde Jan van HECKE.
6. Antonius, huwde Maria HEURLEBOUT; zij hadden een dochter:
 - a) Omarine, huwde Omer OBESSEONE.

— * * —

III. — Jacob DONCHE (16), geboren in 1432 (17), huwde rond 1451 Maria BOUDENS, overleden te Gent in of vóór 1473 en er begraven in de St.-Stephanuskerk, onder grafsteen met opschrift (18). Jacob Donche huwde een tweede maal in 1473 met Philippa UTENHOVE, uit een Gentse familie. In de rekeningen van de kasselrij Veurne lezen we immers: « 18 juli 1473, ghesonden ter brulocht van Jacob Donche, watergraave van Vlaanderen C lb.p. » (19), terwijl we in de stadsrekeningen van Ieper van 1473, lezen dat 12 lb. opgestuurd worden naar Jacob Donche, raadsheer van de hertog, ter gelegenheid van zijn huwelijk (20). Hij overleed te Dendermonde op 30 juli 1492 en werd er begraven in de O.L.Vrouwkerk onder grafsteen.

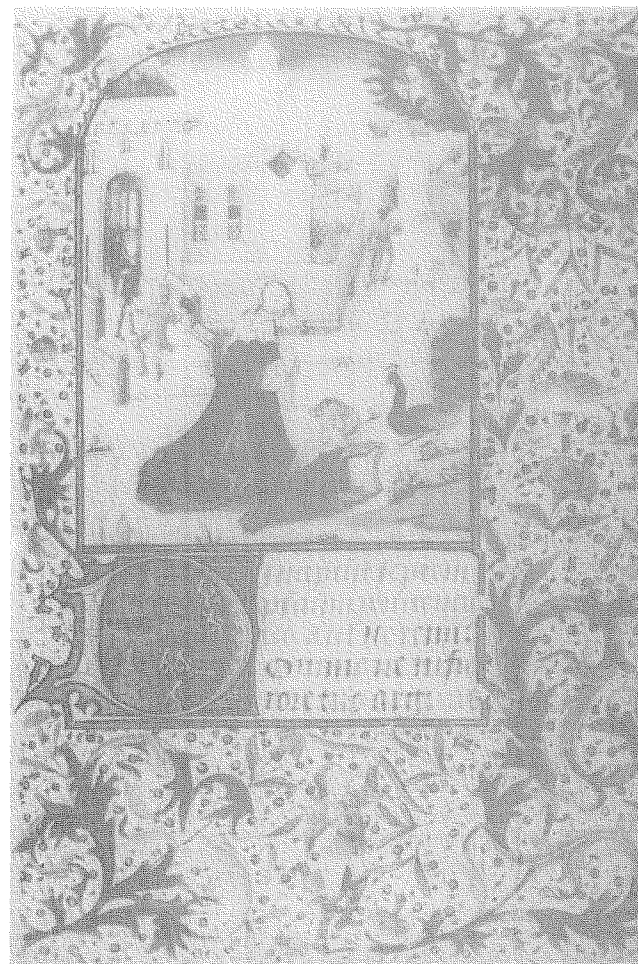
Vermoedelijk door zijn huwelijk met Maria Boudins, zuster van de befaamde rechtsgeleerde Pieter Boudins, kwam hij naar Gent wonen. We vinden hem er terug in 1451 als secretaris van de schepenen van gedele. De Gentse opstand van 1451 verbande hem uit zijn ambt, maar na de nederlaag van de Gentse opstandelingen in 1453, zette hij zijn loopbaan verder. In 1457 vinden we hem als secretaris bij de Raad van Vlaanderen, toen nog te Ieper gevestigd; in 1460: Raad; 1463: commissaris bij de Raad van Vlaanderen en vanaf 1473 als Raadsheer. Hij was daarnaast ook ontvanger voor Vlaanderen in het Gentse (1468-1471) en « watergraef en moermeester van Vlaanderen » vanaf 1473.

In dienst van de Hertogin Margareta van York, tweede vrouw van Karel de Stoute, was hij haar « meester van de camere van penninghen ». Tenslotte werd hij hoogbaljuw van Dendermonde waar hij ook overleed.

Voor een gedetailleerde studie van zijn loopbaan verwijzen we naar het recent artikel van dr. K.G. Van Acker over deze Jacob Donche (21).

Hij gebruikte een zegel, voorstellend zijn wapenschild: een roskam met drie (2, 1) vijfpuntige sterren, overtopt en geflankeerd door twee ineengestrelde draken (22).

Van Jacob Donche is nog een prachtig middeleeuws getijdenboek bewaard, dat vermoedelijk ter gelegenheid van zijn huwelijk met Philippa Uterhove werd vervaardigd en waarvan de folios 83r en 156r afbeeldingen bevatten van zijn en haar wapenschild (zie foto) (23). Nog een ander getijdenboek uit 1476 van hem is bekend (24). Het colophon bevat volgende tekst: « Copie a l'original par Hellin

F^o 83 r° van een getijdenboek voor Jacob Donche en Philippa Utenhove, met voorstelling van hun beider wapenschild, Gent 1473.
(Univ. of California, Berkeley US)

de Burchgrave a la requeste de honnourable homme et saige Jacques Donche conseiller de mon tres redoubte seigneur Monseigneur le duc de Bourgogne son watergrave et moermaistre de Flandres et maistre de la chambre aux deniers de madame la duchesse de Bourgogne... en l'an mil llllc soixante seize». Beide getijdenboeken zijn thans in de Verenigde Staten, het eerste in de universiteit van California, Berkeley, het tweede in de Yale-universiteit.

Jacob Donche had volgende kinderen uit zijn eerste huwelijk :

1. Lieven, ingeschreven in 1468 als student in de rechten aan de universiteit te Leuven, overleden als kanunnik te Dendermonde op 13 december 14..... (25). Waarschijnlijk is het Lieven Donche die vermeld wordt in de rekeningen van de kasselrij Veurne : « den eersten dach van weduwmaent ghesonden ter eerste messe van Meester Lievin Donche fs Jacobs XV lb. Par. » (1470-1471) en ook in de stadsrekeningen van Ieper : « ter eerste messe van Lieven Donche den zone van Jacob Donche, 6 lb. », in hetzelfde jaar (26).

2. PIETER, meestal vermeld als Meester Pieter Donche, wat erop wijst dat hij rechtsstudies gedaan had. We vinden echter niet zijn inschrijving aan de universiteit te Leuven. Bij de vernieuwing der wet van de kasselrij Veurne op 12 juni 1470 en op 1 juni 1472 vinden we bij de « edele en notabele genodigden » een meester Pieter Donche (27). In de rekeningen van de kasselrij Veurne vinden we ook nog een « meester Pieter Donche vervremt van der Keure » (van Gent) (1472-1473) (28).

In een leenregister van 1472 vinden we hem eveneens vermeld. Samengevat blijkt daaruit dat hij volgende lenen bezat (29) :

- a) 6 gemeten in Reninge.
- b) 3.5 gemeten in Lo.
- c) 2 gemeten 5 lijnen in Reninge.
- d) 2 gemeten en 20 roeden in Polinckhove.

In de rekeningen van de kasselrij Veurne vinden we nog in 1496-1497 : Pieter Donche, raadspensionaris van Lo, in 1498-1499, Pieter Donche, « ghedeputeerde van Loo » en in 1500 onder de rubriek « diversche costen » een notabele Pieter Donche (30).

Hij huwde met Jacqueline (of Isabeau) de CLICHTHOVE, die later hertrouwd met Chretien de Zegerskapelle. Hij had een dochter (31) :

a) Elisabeth, geboren in 1498 en overleden op 20 augustus 1549 te Eke, waar zij met haar tweede man in de kerk begraven werd.

Zij huwde een eerste maal met Pieter LAURINS, geboren in 1487-1488 en overleden op 27 februari 1521. Hij was heer van Leeskens en schepen van het Brugse Vrije van 1516 tot 1521. Hij werd begraven in de St.-Donaaskerk te Brugge onder grafsteen met voorstelling van zijn en haar wapenschild (zonder de sterren) (32).

Elisabeth Donche huwde opnieuw met Cornelius de SCHEPPER, geboren te Duinkerke in 1502, maar Nieuwpoortenaar bij zijn huwelijk. Cornelius de Schepere was burgemeester van het Brugse Vrije, Raadsheer van de Staat, onderkanselier bij de koning van Denemarken. Hij werd daarna in dienst genomen door keizer Karel V, als ambassadeur voor Frankrijk, Denemarken, Engeland, Polen en Turkije.

In 1520 kocht hij de heerlijkheid van « Eecke-op-de-Schelde » (33). Hij overleed te Antwerpen op 28 maart 1554 en werd bij zijn vrouw begraven in de kerk van Eke. Het grafmonument bestaat nog steeds, en was vroeger aangebracht in de noordelijke muur van het koor (34).

Na de vernieling van die kerk door de beeldstormers (1566) werd het grafmonument hersteld door hun dochter Anna. In 1858 werd het monument overgebracht achteraan in de nieuwe kerk (35).

Van Cornelis de Scheppere en Elisabeth Donche zijn twee portretschilderijen bekend (zie foto) (36), daterend uit 1540.

Portretten van Cornelius de Scheppere en Elisabeth Donche door Ambrosius Benson, Brugge 1540.

(Coll. Mrs. R.H. Booth, Grosse Pointe, Michigan US)

We vinden Elisabeth Donche ook terug in een leenregister (37). Zij is eigenares van een achterleen in Reninge gehouden van Mr. Jan D'oignies (16 november 1502) : « Betkin de dochtere van Pietre donche een leen groot ij ghemeten Inde voors. prochie van Reninghe streckende oost ende west benoorden an Jans van der camer leen bezuiden andenelant Staen(de) ter meester vrome » d.i. het leen c) van haar vader.

Alsook van een ander te Polinckhove, gehouden van Joos van Wulfsberghe (18 november 1502) : « Lysbette Donches filia Pieters een leen groot ij ghemeten staende ter meester vrome ende ten dienste van een p(aa)r handschoe(n) sj(ae)rs te synschen. » d.i. het leen d) van haar vader.

En nog, te Lampernisse, gehouden van Antheunis van Montmorencen : « Lysbette filia Pietre Donche drie halve ghemeten staende ter meester vrome ».

Elisabeth Donche had uit haar tweede huwelijk slechts een kind, Anna, die op 10 december 1616 te Rokegem overleed. Zij was gehuwd met Cornelius van der Coorenhuuse, heer van Oostcorenhuuse en van Couthove, groot-baljuw van de steden Ieper en Oudenaarde. Hij was ook gouverneur van Broekburg en burgemeester van commune van het Brugse Vrije in 1564.

Een kleindochter van Elisabeth Donche huwde met Adriaan d'Aubremont, ridder, heer van Masnuy, St.-Pieter, Elsegem, enz. Hun grafmonument bestaat

nog in de kerk van Elsegem, geflankeerd met 32 kwartierschilden, waaronder dit der familie Donche, betrekking hebbend op haar grootmoeder (38).

— * * —

III-bis. — Renault DONCHE, huwde Jacoba PAELDINCK, weduwe van Boudewijn de Schinkele. Hij was schepen en keurheer van de kasselrij Veurne in 1441, in 1451, van 13 februari 1453 tot 15 februari 1457, van 16 februari 1458 tot 16 februari 1462, van 16 februari 1464 tot 17 februari 1467 en van 5 april 1468 tot 8 mei 1470. Hij overleed in 1478-1479 (39).

We vinden een Renaut Donche vermeld in charters van 1461, 24 januari 1469 en 24 januari 1474 (40).

Hij gebruikte een zegel, voorstellend zijn wapenschild: een roskam met drie sterren en een omgekeerde wassenaar in het schildhoofd.

Waarschijnlijk is het ook deze Renault Donche die in 1470-1471 een leen van 10 gemeten te Alveringem erft van Renaud van Up ten Brouc (41) en die we terugvinden in een leenregister uit 1472 (42): Renault Donche tient un fief de mondit S(eigneu)r le duc / a cause de son bourg de furnes gisant en la / paroisse d'alverinch(eem) conten(ant) x mesure de terre / ou valissant par an en rente x.c la mesure / et dont et aultre des maisons somme de la Revenue de ses fiefs xx.

Dit leengoed heette « het hof van Ellevoorde » en was opgericht geworden op 4 mei 1439 op naam van Jacob van der Burch. Renaud van Optenbrouck kocht het in 1457 van Georges van der Burch, zoon van Jacob (43).

Hij had volgende kinderen:

1. Jan, erfde in 1478-1479 het leengoed Ellevoorde in Alveringem (44).
2. VICTOR, vervolgt onder IV.
3. ANTONIUS, vervolgt onder IV-bis.
4. Charles, (45).
5. Renaud, (45).

— * * —

IV. — Victor DONCHE, huwde Joanna HEURLEBOUDT, dochter van Charles en overleed rond 1510-1511.

Hij bezat op 18 november 1502 het hof van Ellevoorde volgens een denombrement door hem ingediend (46). Het zegel ervan is verdwenen, maar het charter draagt zijn handtekening.

De inhoud van dit denombrement werd overgeschreven in een leenregister (47): Victor Donche een leen groot x ghemeten xxvij R(oeden) lands lettel / min of meer Liggende inde prochie van alverinchem metten besten veurst / ende besten boom daerop staende te wetene de hofstede met alle den hoven ende metter dreve bachten den ovencote houden(de) xijj l(inne)n xxxvj R(oeden) Item bewesten / Jeghens de zelve stede iijj l(inne)n xxxv R(oeden) lands Item benoorden daeran anderhalf / ghemet v R(oeden) Item bewesten daeran metten houcken noortwaert overe / streckende i l(in)n(e) xL R(oeden) Staende teenen uyttten verlieve van x Lb. P. ende ten / dees behoort noch een happe bezuiden den ovencote ij ghemeten v R(oeden) overghegh(even) / onder den zeghele vanden voorn(oemden) victor Donche in date van xvij dach van novembre xv.c twee.

Hij had een zoon:

1. Charles, erfde rond 1510-1511 van zijn vader het leengoed Ellevoorde. Toen was hij nog minderjarig en onder voogdij van Charles Heurleboudt (48). Op 20 augustus 1515 is hij nog steeds minderjarig, zoals blijkt uit een denombrement ingediend door Omar Colin, « bedienend man » van Charles (49).

IV bis * ANTONIUS, waarover we verder niets weten, maar die vader was van:

a) Omarine, gehuwd met Jan BOUDIN, erfde rond 1540-1541, 10 gemeten leengrond in Alveringem van haar kozijn Charles (50).

In hetzelfde jaar 1540 op 11 september vinden we nog een toelating van de rekenkamer van Rijsel verleend aan Jan Boudin, echtgenote van Omarine Donche om het leen, omschreven als 10 gemeten en 28 roeden te verkopen aan Omaar Rijckwaert voor 80 lb. gr. (51).

— * * —

III-ter. — Lodewijk DONCHE, huwde Maria HEYNDRIKX en overleed in 1491 te Alveringem, waar hij in de kerk begraven werd met grafschrift (52).

In een charter, gedateerd 27 april 1476 wordt hij vermeld als baljuw van de dekenij en kapittel van St.-Omaars en van hun « hernesse » van Oostcure, gelegen in de prochie Walravenkinderkerke (Oostkerke) (53). Aan het charter hangen nog vier zegels, waarvan het eerste (volledig gaaf bewaarde) dit van Lodewijk Donche is (54). Zijn zegel vinden we ook terug in een charter uit 1472 (55).

Een ander charter, van 21 mei 1479, vermeld hem als baljuw van de heerlijkheid Nieuwkapelle, optredend in naam van Dame Jacquemine vande Capelle, vrouwe van Halewijn en vander Capelle (56).

Hij had drie zonen:

1. ROLAND, vervolgt onder IV-ter.
2. JACOB, vervolgt onder IV-quater.
3. RENAULT, vervolgt onder IV. 5.

— * * —

IV-ter. — Roland DONCHE, huwde Christine GHYSELIN, dochter van Jacob en Nicaise de Doys, geboren te Nieuwkapelle. Roland Donche was schepen en keurheer van de kasselrij Veurne in 1485 en van 28 april 1487 tot 21 februari 1491 (57). We vinden hem in deze functie vermeld in twee charters de data 23 februari 1488 en 30 april 1488 (58).

Hij overleed in de loop van het jaar 1491 en werd vervangen als keurheer door Charles Erlebout die de eed aflegde op 12 maart (59) (60).

Van hem is nog een copie van een charter bewaard met een schets van zijn zegel. Hierop is zichtbaar dat hij twee omgekeerde wassenaars gebruikte naast de steel van de roskam (met de sterren) (61).

Hij had een zoon:

1. JACOB, zie verder onder V.

2. JAN

— * * —

(wordt voortgezet)

P. DONCHE

NOTEN

Gebruikte afkortingen :

ARA : Algemeen Rijksarchief Brussel.
 RAB : Rijksarchief Brugge.
 RAG : Rijksarchief Gent.
 SAG : Stadsarchief Gent.
 SAV : Stadsarchief Veurne.
 SBB : Stadsbibliotheek Brugge.
 SBI : Stadsbibliotheek Ieper.
 SBV : Stadsbibliotheek Veurne.
 KBB : Kon. Bibliotheek Brussel.
 AGSB : Archief Groot-Seminarie Brugge.
 GBRUG : Centrale Bibl. Rijksuniv. Gent.
 FM : Fonds Merghelynck (KBB).
 RK : Rekenkamer.
 KV : Kasselrij Veurne.

- (1) RAB, SBB, SBV, SBI, Wettelijk Depot Brussel, P.A. DONCHE, Resultaat der opsoeckingen voor een genealogie der familie Donche, 1980.
- (2) Provinciaalarchief der Vlaamse Jezuïeten, Haachtsesteenweg 8, 1030 Brussel.
- (3) De laatste vermelde datum in het Jezuïetenhandschrift is 1862. Nota's van genealogische fragmenten (18de eeuw) berusten ook nog in KBB, afd. Hs., fonds Goethals, 1070, p. 60-64. Bovendien vinden we de naam Donche ook in de alfabetische index op de familienamen waarvan er zich een stamboom bevindt (of bevond) in RAB, Fonds de Thibault de Boesinghe, 424. De 374 nog aanwezige genealogieën uit de oorspronkelijk 763 genealogieën tellende verzameling, zijn naar het schrift en de laatste vermelde data, te situeren, medio 17de eeuw. Waar de tweede helft van deze verzameling zich bevindt weten we niet.
- (4) F. DE POTTER, E. RONSE en P. BORRE, Geschiedenis der stad en kastelnij Veurne, 2 dln. (Gent, 1873 en facsimile uitgave, Familia et Patria, Kortemark-Handzame, 1982), I, p. 83 verwijzend naar P. Heinderycx (zie noot 9).
- (5) KBB, FM 52-57. De alfabetische indexen op familienamen voorkomend in Veurne, opgesteld door J. HUYTTENS (ARA, Rekenkamer, 464) vermeldt 16 Donche's. Dezelfde analyse bij A. MERGHELYNCK (KBB, FM 52) vermeldt er 26.
- (6) RAB, KV, 7bis, « Liste van de hoofdballius, Crichouders ende wethouders van Veurnambacht. », FM 101 en 102 : « Liste des magistrats du terroir de Furnes. », KBB; FM 151 : « Lyste van de schepenen ende ceurheers der stede ende kasselrie van Veurne. », RAB, Verzameling Charters met blauw nr., Veurne.
- (7) G. DE CUYPER, De abdij- en herenhuizen te Alveringem, in : Bachten de Kupe, ts. 7de jrg. nr. 6 (dec. 1965), pp. 145-159.
- (8) F. DE POTTER, e.a., Geschiedenis Veurne, zie hoger, ., p. 75 en 77, alsook noot 7.
- (9) P. HEINDERYCX, Annalen van Veurne (hs., ong. 1680), waarvan afschriften in SAV 9 en FM 94, en verschenen als uitgave van de heemkundige kring Bachten de Kupe, 1964, p. 12.
- (10) Volgens het genealogisch handschrift in het Jezuïetenarchief. Hij wordt er Guillaume genoemd. We vinden anderzijds een Joris GUY Donche, wethouder van de kasselrij Veurne in 1408 en 1409 (FM 101, II en ARA, RK, 43114). We vinden verder ook nog een Willem d'honche, schepen en keurheer van de kasselrij Veurne in 1280 (RAB, KV, 7bis, f° 5).
- (11) Zie noot 6.
- (12) J.T.H. DE RAADT, Sceaux armories der Pays Bas et des pays avoisinants, 4 dln. (Brussel), I, 1434.
- (13) CBRUG, Jaerboek der stad Brugge, (1738) p. 340 en A. SANDERUS, Flandria Illustrata, 3 dln. (Den Haag, 1732) I, p. 82.
- (14) Volgens het Jezuïetenhandschrift. In de talrijke geraadpleegde, gedrukte of handgeschreven verzamelingen van copieën van grafschriften hebben we nimmer dit grafschrift gevonden.
- (15) Volgens het Jezuïetenhandschrift.
- (16) We verwijzen hier ook naar een eerder door ons gepubliceerd artikel : P.A. DONCHE, Jacques sr. en Jacques jr. Donche, Raadsheren bij de Raad van Vlaanderen, in : Vlaamse Stam, jrg. 15 (1979), p. 501 e.v. De talrijke 19de eeuwse bronnen waarop dit artikel gebaseerd is, beweerden dat er twee Jacques Donche, raadsheren, geweest waren (vader en zoon). De onjuistheid van de bronnen op dit punt werd onlangs aangetoond in : Dr. K.G. VAN ACKER, Jacob Donche, Raadsheer bij de Raad van Vlaanderen, in : Handel. der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, Nieuwe Reeks, dl. XXXVI (1982), pp. 91-102.
- (17) Volgens CBRUG, afd. hs., LANCIET, Fragments genealogiques, IV, p. 10. We hebben onze twijfels betreffende dit geboortjaar en menen dat hij eerder geboren is. Reeds in 1451 is hij gehuwd (K.G. VAN ACKER, zie hoger, noot 1), aldus toen 19 jaar oud, wat ons wel mogelijk maar minder waarschijnlijk lijkt. Andere redenen vindt men ook in onze voetnoot 30.
- (18) Voor de oudste versie van dit zeer dikwijls, foutief gekopieerde en voor veel verwarring verantwoordelijk grafschrift, zie K.G. VAN ACKER, zie hoger, p. 94 : Maria Boudens wordt er vermeld als overleden op 26 februari 1479 wat strijdig is met het huwelijk van Jacob Donche, vermeld in 1473 (stadsrekeningen). Uit dit grafschrift blijkt ook dat hij zeker niet meer dan tweemaal huwde, het huwelijk van 1473 kan dus alleen op Philippa Utenhove betrekking hebben, gezien hij reeds in 1451 met Maria Boudins gehuwd was. Is haar overlijdensjaar andermaal foutief gekopieerd ? (kopie uit circa 1600).
- (19) FM 31, I, p. 60 en ARA, RK, 43172.
- (20) FM 32, IV, p. 137 en ARA, RK, 38697 f° 23v. Dat hij van het stadsbestuur van Ieper dit geschenk kreeg, zal te maken hebben met de periode toen de Raad van Vlaanderen aldaar gevestigd was en waar hij in 1457 vermeld wordt.
- (21) Zie voetnoot 16.
- (22) SAG, stadscharters, reeks 94, nr. 680 en ARA, RK, Charters van Vlaanderen, Ilde reeks, doos 1469-1470, 19 maart 1469.
- (23) University of California (Berkeley, California, USA), Claremont Scripps College, Denison Library, Ms. Kirby 1. Van Prof. Dr. J. Marrow, Univ. of California, Dep. of History of Art kregen we foto's van de folios 83r en 156r.
- (24) W. CAHN and J. MARROW, Medieval and Renaissance manuscripts at Yale, a selection, in : The Yale University Gazette, 52 (1978), p. 254-256. Colophon folio 261v.
- (25) REUSENS, Matricule de l'université de Louvain, II, p. 203. J. BARTIER, Légistes et gens du finance de XVème siècle (Brussel, 1955 - 1957), p. 325, noot 7. A. DE VLAEMINCK, L'église collégiale de Notre Dame à Termonde (Dendermonde, 1898) II, p. 235.
- (26) FM 31, I, p. 57, ARA, RK, 43169, FM 32, IV, p. 117 en ARA, RK, 38694 (1 januari 1470 - 31 december 1470).
- (27) FM 101, II.
- (28) FM 31, I, p. 59 en ARA, RK, 43171.
- (29) ARA, RK, 1086 : « Papier des Fiefz et Arrière Fiefz de Furnes, tauxez à finance et autrement pour le fait de la gherre, apporte par Jehan de Waie au mois de septembre m.cccc.lxxij ».
- (30) FM 31, I, p. 76, 79, 82 en ARA, RK, 43189, 43191, 43193. In hetzelfde archief vinden we nog op p. 45 (ARA, 43159) betreffende de rekeningen 14 februari 1460 - 14 februari 1461 een Mtr. Pieter Donche, « clerc van 's woensdag gedinge ». In L. VAN HOLLEBEKE, Cartulaire de l'abbaye de St.-Pierre de Loo, p. 175, vinden we ook een meester Pieter Donsse op 24 juni 1464. Tenzij het geboortjaar 1432 van Pieter Donche's vader Jacob Donche, raadshereer, onjuist is, kunnen deze data niet aan Meester Pieter Donche, zoals in de tekst geschetst, bijgevoegd worden.
- (31) Had hij meerdere kinderen ? Enkele charters wijzen erop : RAB, Verzameling Charters met blauw nr.,
- 840 : 3 december 1502 vermeldt 3 lenen in St.-Niklaas Beoosterpoort, nabij een molen genaamd de Olyemeulene, rakende aan de gronden van de kinderen van Pieter Donche.
 - 896 : december 1502 in Lampernisse : grond ten Z.O. van de kerk ten oosten rakende aan de grond van de kinderen van Pieter Donche.
 - 934 : 7 maart 1514 in Lampernisse : een leen in Alveringem rakend aan de grond van het kind van Pieter Donche.
 - 997 : 12 januari 1521 in Lampernisse : een leen in Alveringem te Quadjonkershove ten oosten rakende aan de grond van de kinderen van Pieter Donsse.
- Het feit dat zijn dochter Elisabeth 2 lenen van hem erfde zou erop kunnen wijzen dat zij geen broers had, tenzij deze eerder dan hun vader overleden, of indien zij deze verkreef door schenking.
- (32) RAB, Verzameling Charters met blauw nr., 935 (5 januari 1525) : Lampernisse, gronden rakend aan deze van Elisabeth, weduwe van Pieter Lauwereins. RAB, idem, nr. 1003 (20 november 1543).
- (33) CBRUG, J.B. LANCIET, Genealogische aantekeningen betreffende Vlaamse Geslachten (hs. 1874-1875), IV, p. 3, 10, 37 en 74 en van dezelfde : Genealogieën van Vlaamse Geslachten (hs. 1874-1875), p. 64. LE CARPENTIER, Histoire Généalogique des Pais-Bas (1664), p. 503 en 547. J. FOPPENS, Histoire du Conseil de Flandre (1869), p. 116 en J. GAILLIARD, Bruges et le Franc (1858) I, p. 33, 365, II, p. 164, III, p. 51.

- (34) Baron DE BETHUNE, Epitaphes et monuments des eglises de la Flandre au XVIIIeme siecle (1900), p. 163.
- (35) FM 36, II, p. 36bis.
- (36) G. MARLIER, Ambrosius Benson et la peinture à Bruges au temps de Charles Quint, p. 254, plaat LXXIII. Het betreft twee panelen, 21,5 x 18,5 cm., met op de achterzijde de wapenschilden. Groene achtergrond. Cornelis de Scheppere draagt een donkere jas op een zwart vest en een donkere hoed. Zij draagt een bruin kleed met witte mouwen. Thans bevinden de panelen zich in Grosse Pointe (Michigan, USA), Collectie Mrs. R.H. BOOTH.
- (37) ARA, RK, 1087 : « Tablelle van de leenen ghehouden van der buerch van Veurne daerop men vinden zal in elke parochie naer verclaers van desen tablelle also hiernaer volghe », p. 177v, 238 en 310 of ook in FM 53, III, p. 30 en 37.
- (38) Messenger der Sciences Historiques, ts. (1856) VIII, p. 9.
- (39) Op basis van de gegevens vermeld onder noot 6.
- (40) RAB, Verzameling Charters met blauw nr., 10533. Schepenakte. Alleen de analyse van het charter bestaat nog. Het eigenlijke charter vond men niet meer terug in het RAB. RAB, idem, nr. 10535 en RAB, stadsarchief Nieuwpoort, burgerlijke godshuizen, nr. 6179.
- (41) FM 52, I, p. 109 en ARA, RK, 17619 : « De Renaud Donsse qui a Releve ung fief tenu de mon S(igneur) de son bourg de furnes par le trespas de Renaud van up ten brouc contenant x mesures de terre a tout les casteulx Recu Po(u)r le Relief x Lb. ».
- (42) ARA, RK, 1087, p. 4.
- (43) L. GILLIODTS - VAN SEVEREN, Coutumes du pays et comte de Flandre. Quartier de Furnes, IV, p. 386. Gilliodts vermeldt volgende verdere bezitters : « Jean Donche, Hector son fils, Charles son fils, son neveu Omer, fils d'Antoine, Omer Rycwaert par achat 1540, Omer son fils, Charles de Schinkele, son oncle, 1582 epouse Jeanne de Vos, Roland son fils, le 6 janvier 1600 ».
- Anderzijds in FM 54, p. 72, overgenomen uit RAB, KV, 1152ter, een leenregister met randnota's van latere datum : « Etats des fiefs relevant du Bourg de Furnes » (rond 1453), lezen we de sekwentie : « 1) Hector Donche fs Renaud de Jean Donche fs Renaud, 2) Charles fs Victor Donche, 3) Omarine Donche fa Antoine, epouse de Jean Boudin a la mort de Charles Donche ». De korte beschrijving van het leengoed in het register 1152ter stemt volledig overeen met het denombrement in 1502 door Victor Donche ingediend. Jan Donche fs Renaud is gemakkelijk te identificeren met de Jan IV Donche fs Renault IIIbis, terwijl de Omer fils d'Antoine bij Gilliodts vermeld, dus eigenlijk moet zijn : Omarine, dochter van Antonius.
- De eerste bezitters, vermeld bij Gilliodts (Jean Donche, Hector son fils, Charles son fils) is dus onnauwkeurig. De verwantschap Charles fs Victor wordt bevestigd door de denombrementen. Hoogstwaarschijnlijk is de Hector fs Renaud niemand anders dan Victor fs Renaud en berust dit verschil alleen op een schrijffout in de bijgeschreven randnota's in het register 1152ter.
- De Hector alias Victor Donche is volgens 1152ter ook zeker niet de zoon van de Jan Donche, maar wel een zoon van Renaud, m.a.w. een broer van deze Jan Donche.
- (44) FM 52, II, p. 118 en ARA, RK, 17627 f° 5v : « Alveringhem : De Jehan Donche filz Renaut a Releve ung fief de mon seigneur a cause de son bourg conten(ant) x mesures de terre gisant en lad(ite) p(a)roiche a lui succede p(ar) le trespas de son pere. Recu pour le relief x lb. ».
- (45) Vermeld in het Jezüetenhandschrift, zonder meer.
- (46) ARA, Wetachtige Kamer van Vlaanderen, 101 en FM 55bis, 101.
- (47) ARA, RK, 1087, f° 235.
- (48) FM 52, II, p. 151 en ARA, RK, 17658 f° 7v : « De Charles Heurleboudt payant pour Charlekin filz de victor donche pour le relief dung fief contenant x mesures a lui succede par le trespas de son pere Recu x lb. ».
- (49) ARA, Wetachtige Kamer van Vlaanderen, 108 en FM 55bis, 108.
- (50) FM 52, II, p. 187 en ARA, RK, 17688 : « De Jehan Boudin com(m)e ayant epouse omarynen la fille de hector Donche pour le Relief dun fief contenant dix mesures de terre a elle succede par le trespas de charles donche son cosin Recus pour de plain Relief x Lb.p. ». We menen dat hier in de originele inschrijving in het leenverheffingsregister een fout gemaakt werd : Omarine is niet een dochter van een Hector, maar van een Antonius Donche. In elk geval is het Omarine fa Antonius Donche, gehuwd met Jan Boudin, die het leen van 10-0-28 te Alveringem in 1540 verkoopt.
- (51) ARA, Wetachtige Kamer van Vlaanderen, 109 en FM 55bis, 109. FM 55bis is een verzameling analyses van charters uit de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, voor de kasselrij Veurne,

- samengesteld door H. Hosdey, conservator bij de Koninklijke Bibl. te Brussel (19de eeuw). Dit nummer staat NIET beschreven in A. Merghelynck's inventaris : Vademecum pratique....., maar het nummer draagt wel zijn ex-libris.
- (52) Volgens het Jezüetenhandschrift.
- (53) Het Vrije van St.-Omaars was een heerlijkheid die zich uitstreckte deels in de parochies van Alveringem, Lampernisse en Pollinckhove. Zij ontstond in 670 door een schenking van Adalfried. In 1604 werd zij verkocht aan de kasselrij Veurne.
- Een « hernessé » was een gemeenschappelijke weide en graasland, waar een aantal personen recht hadden om — mits betaling van een rente — hun vee, maar vooral schapen te laten grazen. Het bestuur werd waargenomen door een baljuw bijgestaan door 5 « heerders » of gezwoorenen.
- (54) RAB, Verzameling Charters met blauw nr., 2708. Het charter betreft de verkoop van 37 gemeten grond gelegen in Oostkerke aan Robert le Gaugeur, verkoop welke geschiedde voor de baljuw Lodewijk Donche en de « heerden » Pieter Quaionc, Niklaas Delboud en Pieter de Scovere.
- (55) AGSB, St.-Pietersabdij Lo, charterverzameling, jaar 1472.
- (56) RAB, Leenhof Burg van Veurne, 65. Het betreft een recipisse van een denombrement, ingediend door Jozef Paeldinck, die 2 achterlenen houdt van Dame Jacquemine vander Capelle.
- (57) Op basis van de gegevens vermeld onder noot 6.
- (58) RAB, Verzameling Charters met blauw nr., 10522 en 10534.
- (59) Volgens een nota in FM 101.
- (60) In een charter van 31 augustus 1491 (RAB, Verzameling Charters met blauw nr. 10521) en in 1493, 1494, 1502 en 1503 (FM 101) vinden we terug een Roland Donche als schepen van de kasselrij. Het charter van 31 augustus 1491 vertoont een identiek zegel als dit van 23 februari 1488. De plaats die hij in de rangorde der schepenen bekleedde sluit aan bij deze van Roland Donche voor 1491. Daarnaast vinden we nog in FM 31, I, p. 74 : « Roelant Donche ceurhere tsijnen huwelicke xxiiij lb. » (rekening kasselrij Veurne 8 juni 1490 - 1491 = ARA, RK, 43187). Gaat het hier nog steeds om dezelfde Roland Donche, de nota van A. Merghelynck ten spijt (FM 101) ?
- (61) RAB, Verzameling Charters met blauw nr., 10522.
- (62) Op basis van de gegevens vermeld onder noot 6.